

# Kandidátusi értekezések vitája Szegeden

Az MSZMP KB tudomány-politikai irányelveinek egyik lényeges gondolata, hogy a fővároson kívüli tudományos centrumok, műhelyek tudományos életben betöltött szerepét fokozni kell. Szeged — mint ismeretes — régi fellegrá matematikai és természettudományos kutatóközpont. Öröndetes, hogy az utóbbi időben a társadalomtudományi kutatásokban is egyre több jelentős eredmény születik szűkebb pátriánkban. Ösztönzést ad ehhez a helyi pártvezetés azáltal, hogy határozatokban konkretizálta a tudomány-politikai irányelvekből következő feladatokat és támogatást nyújt azok megvalósításában. A társadalomtudományi kutatásokban elért szegedi eredmények elismerését kormányzati és tudományos fórumok kifejezésre juttatják.

Újabb elismerésként értékelhető, hogy az MTA Tudományos Minőség Bizottsága két közgazdaságtudományi értekezést nyilvános vitáját holnap, hétfőn a szegedi tudományos kutatóközpont támogatásával és koordinálásával Szegedi Akadémiai Bizottság (SZAB) székházában (Szeged, Somogyi Béla u. 7.) rendezel meg.

**Dr. Egertő Emese Felhatalmazás és jövedelmezőség a mezőgazdasági termelészervezésben** című értekezésének vitája délelőtt fél 11 órakor lesz. A díszteremben a közgazdasági növekedési modelljének, s azon belül is a szövetkezeti szektor fejlődési tendenciáinak felvázolása. A szerző munkájában elsősorban arra keres választ, hogy az általános technikai haladás jelenlegi szakaszában melyek a jellemző vonások egy olyan mezőgazdasági növekedésnek, amelynek nem korlátoznak a földmagántulajdon kötöttségei, viszonylag fejlett ipar mellett léteznek, de közvetlen előzménye a kisártermelés volt. Ugyanennek a kérdésnek a másik oldala az, hogy miként befolyásolja a tulaj-

donforma, illetve a gazdálkodás formája a mezőgazdaság fejlődését.

**Dr. Grossmann Ferenc A mezőgazdaság technikai és szerkezeti átalakulásának mozgatóerői és jellegzetességei a fejlett nyugat-európai országokban a második világháború után** című értekezésének vitája 15 órakor lesz. A szerző nyomán követhető az elmúlt két évtizedben a nyugat-európai mezőgazdaságban nemzetgazdasági, ágazati és üzemi szinten végbement változásokat. Az értekezés három, egymással összefüggő gondolat-kört fejt ki. Mindenekelőtt azt, hogyan ágyazódik be a korábban elszigetelten fejlődő mezőgazdaság a nemzetgazdaság sokágú verkeringsébe; hogyan integrálódik a piaci kapcsolatok intenzívvelé válásával egyre inkább gazdaságilag és technológiailag a monopoltökés újratemelési folyamatba. Továbbá, hogyan ment végbe a külön-

böző munkafolyamatok széles körű gépesítése és miként teremt a termelési folyamatok ipari jellegének megerősödésével együttjáró technológiai dinamizmus egyre növekvő különbségeket kis- és nagyüzem között. Végül milyen strukturális változásokat vont a mezőgazdaság technikai bázisának átalakulása maga után; hogyan változtak meg a mezőgazdaság és a kapcsolódó ágazatok kapcsolatai, és ennek milyen műszaki, termelési-technikai, illetve gazdasági következményei vannak.

A kedvező feltételek ismeretében **bizvást remélhetjük**, a szegedi társadalomtudományi kutatások a jövőben sok hasonló elismerésben részesülnek, és ez hozzájárulhat ahhoz, hogy Szeged az ilyen jellegű tudományos tevékenységnek is hatékony központjává váljék.

**Dr. Papp Ignác,**  
egyetemi docens

## Szegedi gyorsírók csoportja

A Nemzetközi Gyorsíró Szövetség, az INTERSTENO 1973-ban Budapesten tartja kongresszusát. Ennek jegyében szeretnék felélni Szegeden a gyorsírók közösségi életét. Annál is inkább, mert a szegedi gyorsírók társadalom nemcsak hagyományokkal rendelkezik, a száztízéves hagyományok ma is elevenen ható tradíciók. Az INTERSTENO második kongresszusát 1907-ben Szegeden rendezte meg. Ezek a hagyományok kötelezik a szegedi gyors- és gépirókat arra, hogy hozzájáruljanak a két év múlva esedékes magyarországi kongresszus sikeréhez.

Az Országos Gyorsíró Szövetség helyi csoportja meg-

alakulásra vár. A szervezés munkájában tevékenyen vesznek részt az aktív és nyugdíjas gyors- és gépiróiskolai igazgatók, akik megkeresik a végzett növendékeket. Az ő tudásuk, gyakorlati munkájuk, tapasztalataik nagyban elősegítik a helyi csoport eredményes munkáját. Október első napjaiban szeretnék megtartani az alakuló ülést, melyhez a leghatékonyabb segítséget Schelken Pálma, az Országos Gépiró és Gyorsíró Versenyszövetség képviselője nyújtja. A helyi csoport szíves és változatos programot igyekszik összeállítani, felhasználva a gyors- és gépiró tanításának legkorszerűbb és leghatékonyabb módszereit.

A szervező bizottság felhívást intézett a végzett hallgatókhoz, akiknek jelentkezését a volt iskolákban várják. Ugyanakkor kérték a vállalatok KISZ és szakszervezeti bizottságait, hogy hívják fel a dolgozóik figyelmét e nemes és hasznos csoport alakulására, munkájának megindulására.

## Pásztor Ferenc:

# Véletlenül katoná

11.

Egyik ilyen történetét sokszor elmesélte már: Löverseny volt, ahol Kincses az első csapatban indult. Méghozzá a puskával végrehajtott iskolai és harcszerű lögyakorlatoknál. Minden ment, akár a karikacsapás. Kincses csupa tizeseket lőtt. A harcszerű gyakorlatoknál azonban enyhébb szél kerekedett. Felkavarta a lőtér könnyű porát, s Kincsesnek mindkét szemét teleszórta. Alig látott az orráig a szűrős, kristályos homokszemcséktől. Mégis tovább folytatta a gyakorlatot. Ugymond — nincs elvesztett helyzet.

— A lövészethez nem csak szem kell ám, legyenek, hanem fül is. Képzeld el, nem láttam, majdnem kiégett a szemem a homoktól. De hallottam, amikor felcsapódott a cél, hallottam, hogy elfütyül mellette a szél. Céloztam a hang irányába és tüzeltem. Minden cél leküzdve! Ez volt az igazi, zöldfüldű!

— Kinek... hogy ezt kétszöbe vonják? Sem most, sem az előbbi sorvány nem kételkedett, mert szentírásnak vették, amit Kincses szakaszvezető mondott. Később még az összes főeszküt is letették volna rá, hogy saját

# Meddig bírja?

A szivattyútelep építőivel sétálgatunk le s föl a hatszáz méter hosszú árokponton. Az árok nyílegyenesen fut a két hatalmas kukoricatábla között, a dűlőt mentén Szentes és Fábianszabesyén határában. A hatszáz méter hosszú „csőki gyót” hetekkel ezelőtt végigfektették benne. Most éppen feltöltik, következik a nyomáspróba. A vizet az ötezerliteres lajtóból kompresszor nyomja a csőbe. Végére szereltek egy órát, amely percekben belül mutatja: hány atmoszféra nyomást bír el a csőhálózat? A háromszázmilliméteres, mezőgazdasági öntözési céljára készített vasbeton csőgyári bizonylatán bárki bármikor elolvashatja a következő rövid mondatot: „Tizenhat atmoszféra nyomást garantálunk”. A bizonylatot aláírta először a gyár meosa, majd az igazgatója. A két aláírást összefogja a cég bélyegzője: Cement- és Mészmu Vállalat Nyergesújfalui Gyára.

## Csőki gyónál

Azt mondja az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság egyik munkása:

— Ezen a bizonylaton már mosolyogni se tudunk.

Közben sétálgatunk le s föl, beszélgetünk, meg szüngeráljuk a hatalmas csőki gyót, a munkások pillanatokig szinte önmaguktól kérdezik: vajon meddig bírja? Nem kell sokat várunk. Pár perccel később, szemünk előtt néhány méterre vizugár tör a magasba. A kompresszor kezelője odakiáltja:

— Főnök, hat egész három tized atmoszféra!

— Ez az átlag — mondja az előbbi munkás. Kovács Gábor igazgatóhelyettes odaállad, ellenőrzi az órát. Annyi az, ha ő nézi is, hat egész három tized. A látnivalón csupán én esodálkozom, mert számukra ez már régen nem újdonság. — Ez az átlag mor-molja csak úgy önmagának az igazgatóhelyettes, s látom rajta, hogy ideges. Megertem és egyet is értek vele, ugyanis ezen az egyetlen szakaszon ez az ötödik próba, és ez az ötödik törés! Aztán a munkások mesélik, hogy a törések mindig hat atmoszféra nyomás alatt, sőt — néha — előtt esnek. A víz természetesen kiszökik, eláztatja az árokat. Az építőmunkások lábszárkőzépig erő pocsolyában szétszedik a „kötést”, a törött csövet ki-

dobják, amely egyébként négy méter hosszú, s közből „imádkoznak”.

## Ha eltörik

A traktor bedohog a telepre, hozza a másik csövet, és újra kezdődik a próba. — Es rettegünk, hogy meddig bírja! — kesereg az igazgatóhelyettes.

Ha ismét eltörik, nincs ember, aki megfogja a vizet. A hatszáz méter hosszú csőből pillanatok alatt kiszökik, következik az újratöltés. Így megy hónapok óta! A traktorra rákötik az előbbi lajtót, s jó néhány kilométer távolságról, esetenként reggeltől estig fuvarozzák a vizet a feltöltéshez. Ez nagyon sok pénz! A törött csövet eldobják minden esetben, mert mit is kezdhetnének vele? Ez is nagyon sok pénz! Az emberek — tíz-tizenöt munkás — újra végzik ugyanazt a munkát, ismét csak kísérleteznek. Ez is nagyon sok pénz! Az igazgatóhelyettes pillanatok alatt kiszámolta:

— Minden törés kereken haterer forint.

Majd azt is összegezik, hogy az eddigi hálózatépítés közben minden száz darab, egyenként négy méteres csőből eltört harminc. Tes-sék szorozni! A törés okai egyelőre ismeretlenek. Ezt kellene a gyártó cégnek tisztáznia. Erdemes lenne, hiszen a szivattyútelepről elindulva három irányba fektetnek csőhálózatot, minden irányban valamivel több, mint hat-hat kilométer hosszan. Tessék csak utánaszámolni: összesen hány darab cső kell ehhez a munkához?

## A mi pénzünk

Mondom, ezért is érdemes lenne a törés okait tisztázni.

Merthogy — elnézést, de — ez a mi pénzünk!

S hogy mennyire az, bizonyításként had említsem még meg a következőket: az állam adott ötvenmillió forintot a Szegedi Vízügyi Igazgatóság vezetőjének, hogy építtessen abból Szentes és Fábianszabesyén határában egy öntözőművet. Az igazgató így is tett. Igaz, a pénzt a vízügyi igazgatóság kapta, mert hiszen ő építi, ő a kivitelező, de — végül is — a két szomszédos település termelőszövetkezetei fizetik majd vissza, mert az öntözőművet ők rendelték. Az öntözést majd az öntözési idején fokozatosan, vízdi-cimén térítik meg az államnak. Tervük szerint újabb ezerötven hektárt kívánnak öntözni, hogy növelhessék a terméseredményeiket. Ez pedig mindenképpen dicsegetés és külön öröm, hogy jut is, meg, hogy a közösség hajlandó is erre áldozni.

Az öntözés hasznát pedig nem kell magyarázni. De, hogy az a bizonyos ezerötven hektár öntözése annyival drágább legyen, s méghozzá egyetlen partner-üzem rossz munkája miatt legyen drágább, azt nem engedhetjük meg a Cement- és Mészmu Vállalatnak.

Balogh György

## Szárnyas tűzoltók

Egész nap őrzik a rájuk bízott mintegy 30 millió hektárnál területű erdőt anyu-gat-uráli légi tűzoltóegységek megfigyelői. Ha tüzet észlelnek, azonnal jelentik központjuknak, ahonnan haladéktalanul útnak indulnak az ejtőernyővel felszerelt légi tűzoltóhálózatot szer-

veztek. Hétezer, ejtőernyővel repülőgépekkel, valamint MI-1-es és MI-2-es helikopterekkel rendelkeznek, harcra az erdők feléjükkel, amelyekkel az összeköttetést a rádióállomások,

(APN—KS)

## Szeged a hazai lapokban

1973/30

**BACE János:** Anket Szegeden. Orbán Sándor könyvérol. Pártitleni közlemények, 3. szám. [A tudományegyetemen, a Két Agrártudomány Magyarországon e. (utórol)]

**ESZATHMÁRY-KIRÁLY Erzsébet:** SZ. R. E. Színfal. A szegedi dom. Vite Touristique, 9. szám. [A szabadtéri játékokról. Fényképekkel.]

**Szegedi nyulásokról.** Baromfi-tenyésztés, szeptember. [Fényképek.]

**Kiállítás Szegeden.** Baromfi-tenyésztés, szeptember. [Fényképek az Alföldi Élelmiszer-gazdaság 73. é. kiállításáról.]

**VARSANYI Zoltán:** Az algoritmizált oktatás hatékonysága. Középfokú Szakoktatás, szeptember. [Tapasztalatok a Déri Miksa gépipari szakközépiskolában.]

**APRO Jenő:** Szegedi fiatal utazók. Sportolj velünk, szeptember. [A Fiaatal Utazók Klubjáról. Fényképekkel.]

**GYIMESI Attila:** Térésposztó a XVII. szegedi nemzetközi maratoni versenyig. Izzó, szept. 6.

**JAKUCS László:** Büvöpaták nyomában. 1—2. [rész.] Élet és Tudomány, szept. 21., 23. [A tudományegyetem földrajz szakos hallgatóinak vizsgálata a Jugoszláviai Dubrovnik közelében. Fényképekkel.]

**KÖBÁNYAI György:** (Köbányai): Pórr már az új bor. — Nagy sürtet a homokon. — Ezerjóra kadarka. Esti Hírlap, szept. 21. [A szegedi palackozásról. Fényképekkel.]

**KÖBÁNYAI György:** (Köbányai): Fenn a toronyban. — Mú-kilma a szaláminak. Esti Hírlap, szept. 22. [A szaláminyárról. Fényképekkel.]

**BODNAR Lajos:** Kriminálpszichológusok — munka közben. — Az elfelt munkára jelentkezett. — Magyar Hírlap, szept. 23. [Pszichológusok a Csillagbörtönben.]

**SZABO Ferenc:** Elvisselt a „verest”. — Uszóból lett vízilabdázó Csopó Gábor. Heti Hírlap, szept. 24. [A SZÉDL változástól sportolójáról. Fényképekkel.]

**KELEMEN Gábor:** Nagyszabású folyópart-rekonstrukció. — Új „védelmi vonalat” kap Szeged. Magyar Nemzet, szept. 25.

oktondiságukat igazolják. Most is hittek, mint az apostolok az Olajfák hegyén.

A helyzet egyébként is olyan így lövészet előtt, mintha a legénykéket métrére vinnék.

Egyre szaporabban járnak a vízeldébe. Még azok is, akik hányaveti módon azt találták fejtegetni a rajparancsnok előtt, hogy ők még a tizes istennyilától sem félnek, nem attól a kis csapatól, amit a puská rüg visszafelé. Az semiség ahhoz képest — mondják ezek a szájhö-sök —, amit egy búcsú utáni bunyóban kaptak, vagy adtak a megboldogult civil életben.

Közben Kincses szakaszvezető a mellette ögyel-gő Hordó Lukácsnak magyaráz.

— Látja, őrmester elvtárs, az embert eszi a mérég. Amikor egy kicsit keményebben szölok, azt hiszik, hogy haragszom, azt hiszik, hogy nem szeretem őket. Pedig nem is igaz.

— Nem szeretetűhaz ez — morgott Hordó Lukács, és odébb akart állni. — Egyesek összetévesztik a hadsereget a szociális otthonnal. Meg-mondtam én ezt Zsitva százados elvtársnak is...

— Eppen rossz helyen — húzta fel a szemöldökét Kincses. — A napokban nekem is azt mondta, hogy igenis igényeljük csak, hogy sze-zenek bennünket a katonák. Most mit esináljak, öltem meg őket, vagy simogassam őket, amint elalszanak takarodó után?

— Gyerek még maga, Kincses — sóhajtott az öreg őrmester. — Az én időmben csak azt mondták, hogy reszkessen a kiskatona, hogy féljen, mint az ördög a szenteltvíztől. Beszéd? Nem beszéd volt az, ahogy az emberhez szóltak. Tán nem is szerepelt ilyen szó a szótárban. Csak ordítás volt. Egyik sorvány örökölte a másiktól. Amit velem csináltak, azt én vissza akartam adni valakinek. Akinek én visszaadtam, az továbbvitte, s ha alkalma volt, az is tovább csinálta. Megmaradt, öröklődött. Mostanság másé,

le idő van. Mégis, itt van magunk között az örökség. Még él, még hat. Még nem tudnak egészen mások lenni. Elhiszi nekem, Kincses?

— Rosszak, vagyunk? Miért gondolja, őrmester elvtárs?

— En ilyet nem mondok — mosolygott az öreg, és szemé elé toltá sapkaja ellenzőjét. Lásan, esendesen mormolta maga elé. — Tudja, már nekem is mondták valamikor azt, hogy szeretni kell a katonát. Volt egy idős tanító, tartalékos főhadnagy. Az magyarázta. Fialat voltam, akárcsak most maga. Egyik fülelem bement, másikon kijött. Elveztem, hogy én most parancsolok, hogy nekem most megmáshíthatatlan szavam van. Nem éreztem sehogyan sem, mint jelent szeretni a katonát, szeretni azt a másikat, aki alig két-három évvel fiatalabb nálam. Tetszett az nekem, hogy ráördökt, az meg összekapja magát, elkélt, majd hanyatt esik a félsztől. Így volt. Nem is tagadom.

— En nem gyönyörködöm abban, ha fél a katonám, őrmester elvtárs, és nem is élvezem azt, hogy valaki vagyok közöttük — tiltakozott Kincses, mintha egyenesen neki irányozta volna az elmékedést az öreg. — Azt gondolja, hogy tudatosan kitölok velük?

— Mondom, ne értsen félre — mosolygott tovább az öreg. — En is tiltakoztam akkoriban. En is tagadtam, hogy nekem imponált a csil-lag. Természetesnek vettem. Mert ilyen az ember? En a könyvekből megtanultam a szót, hogy becsülni kell a közkatonát, csak azt nem tudtam, hogy a közkatonának a legnehezebb, mert ő vir-raszt az őrhelyen, ő szalad a golyószóróval, meg a géppuska páncélpajzsával. Könyvekből? En magam is szaladtam vele valamikor, csak köz-ben elfelejttem méghozzá nagyon hamar ele-felejtettem. És eljött az idő, amikor újból meg-tanultam. Csak akkor tanultam meg igazán...

(Folytatjuk.)